

konto vídeňské a proti účtování dalších výtěžku na tomto kontě, nelze spatřovati použití práva dle odstavce třetího čl. 376 obch. zák., ježto žalobce při svých protestech mohl zajisté vycházeti i z jiných právních hledisek, než právě z hlediska čl. 376 odstavec třetí obch. zák. Zásadně lze sice připustiti, že použití práva dle tohoto čl. zákona není vázáno na určitou lhůtu a časově není omezeno, ale právním pravidlem, jež uznává literatura a judikatura, jest též, že, zaslal-li komisionář komitentovi vyúčtování o provedeném příkazu, z něhož je patrné, že komisionář, ač nepojmenoval jiného kontrahenta, nechce býti pokládán za přímého smluvníka, jak tomu bylo i v tomto případě, komitent musí ihned dáti na jevo svou vůli, že se chce držeti komisionáře jako přímého kontrahenta, jinak se pokládá za to, že se vzdává tohoto svého práva a spokojuje se s nároky, které mu přísluší proti komisionáři jako zmocněnci dle čl. 361 obch. zák. Opačný názor nelze uvést v soulad se zásadou obchodnické poctivosti a slušnosti a ohrožovalo by také žádoucí jistotu v obchodním styku, kdyby komitent, jenž původně nepochybně měl na to, použití práv z odstavce třetího čl. 376 obch. zák., dodatečně, do konce po dlouhé době, chtěl na újmu komisionáře těžiti z okolností, které před tím nepřikládal významu, že mu totiž komisionář svého času nepojmenoval kupitele nebo prodatele. Žalobce neuplatňoval tohoto práva ani ještě v žalobě, nýbrž učinil tak teprve při ústním jednání dne 12. listopadu 1921, tedy po době více než dvouletě. Když tomu tak, nelze tvrditi, že vzešel mezi stranami přímý poměr: prodatele ke kupiteli, nýbrž zůstává při právních pravidlech, platných pro poměr komisionářský, při němž komisionář provádí obchod sice vlastním jménem, avšak na účet komitenta (čl. 360 obch. zák.) a povinen jest dáti komitentovi to, co on z obchodu má k pohledávání (čl. 361 obch. zák.). Poněvadž rozhodnutí reparační komise dosud se nestalo, není dosud jisto, co bude míti žalovaná k pohledávání za obnosy, jež jí byly z území rakouského poukázány a za které dosud ničeho neobdržela. Vzhledem k nařízení ze dne 6. února 1919 čís. 57 sb. z. a n. jest tudíž zamítnutí žaloby pro předčasnost odůvodněno.

Čís. 2113.

Smlouva o koupi dluhopisů válečné půjčky, uzavřená pod podmínkou, že jich bude lze použití k zaplacení válečné daně, jest neplatnou, byla-li uzavřena v době, kdy plat takový byl již zakázán.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1922, Rv I 729/22.)

V prvních dnech prosince 1918 koupil žalobce od žalovaného dluhopisy rakouských válečných půjček s výhradou, že bude jich moci použití ku placení válečné daně, a zaplatil za ně kupní cenu. Když pak později bylo žalobcovo placení válečné daně válečnou půjčkou prohlášeno finančními úřady právoplatně za neplatné, žaloval žalobce v prosinci 1920 o vrácení kupní ceny. Procesní soud první stolice žalobu zamítl maje za to, že žalobce zmeškal lhůtu § 933 obč. zák. Odvolací soud žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Vezmou-li se za základ skutková zjištění odvolacího soudu, že kupní smlouva o dluhopisech rakouské válečné půjčky stala se s tou výhradou, že žalobce bude moci použítí koupených dluhopisů k zaplacení válečné daně, a že tento konečný účel koupě byl výslovně učiněn podmínkou smlouvy, a nesporná okolnost, že příslušné finanční úřady prohlásily placení válečné daně koupenými a berním úřadem v L. přijatými dluhopisy válečné půjčky za neplatné — neobstojí výtka, že odvolací soud, vyhověv žalobě, nesprávně posoudil věc po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). V době, kdy kupní smlouva byla učiněna, platilo již nařízení Národního výboru ze dne 2. listopadu 1918, čís. 19 sb. z. a n., jímž bylo zrušeno povolení, platiti válečnou daň dluhopisy rakouských válečných půjček; platnost kupní smlouvy byla tedy učiněna závislou na podmínce nemožné a kupní smlouva byla neplatná, ať již za podmínku položen byl konečný účel nebo pohnutí (§ 901 obč. zák.), a ať šlo o podmínku odkládací nebo rozvazovací (§§ 968, 897, 898 obč. zák.). Když tomu tak jest, může žalobce dle § 1435 obč. zák. požadovati zpět to, co dal za účelem splnění smlouvy, t. j. peněz 4200 K, proti tomu, že vrátí žalovanému to, co od něho obdržel, totiž dluhopisy válečných půjček. Ježto jde o nárok kondikční, nemají místa ustanovení § 933 obč. zák. o zániku nároku ze správy, ani předpisy §§ 871, 875, 1294, 1295 obč. zák., jichž žalovaný se dovolává — aniž lze tvrditi, že nahodilá škoda stíhá žalobce. Případná škoda jde na vrub žalovaného, v jehož jmění se přihodila (§ 1311 obč. zák.).

Čís. 2114.

Schovatel, jemuž lze vytknouti zanedbání povinné péče, ručí za škodu, způsobenou odcizením uschované věci, třebaž ukladatel byl v prodlení s jejím vyzdvihnutím.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1922, Rv I 731/22.)

Žalobkyně schovala si u žalované ranec, slíbivši, že si ještě týž den proň přijde. Neučinila však tak, načež příštího dne byl žalované ranec neznámým pachatelem odcizen. Žalobní nárok o náhradu škody uznal procesní soud své stolice z polovice po právu, shledav v tom, že si žalobkyně ranec týž den nevyzvedla, její spoluzavinění ve smyslu § 1304 obč. zák. Odvolací soud vyhověl žalobě zcela. D ů v o d y: Pro právní posouzení tohoto případu přicházejí v úvalu zásady §§ 961 a 964 obč. zák. Tím, že si žalobkyně nepřišla ještě týž den k žalované pro uschované věci, jak byla slíbila, nebyla žalovaná sprostěna povinnosti, pečovati o další bezpečné jich uložení, a tím zabrániti jejich odcizení, v němž nelze spatřovati pouhou náhodu, za niž by žalovaná nebyla zodpovědna, jak se odvolání žalované snaží doličiti, odvolávajíc se na ustanovení § 964 obč. zák. Tím méně je odůvodněno odvolání žalované pokud se snaží veškeru zodpovědnost za odcizené věci převáliti na žalobkyni, zejména tvrzením, že byla žalovaná slibem žalující, dle něhož si tato měla ještě týž den pro věci přijíti, uvedena v omyl.